

FRANJA ERŽEN FURLAN (1873–1965)

Učiteljica

Franja Eržen Furlan (1873–1965),
fotografirano 30. 8. 1914.

Rodila se je 24. marca 1873 v Šmartnem pri Kranju očetu Ivanu in materi Mariji, rojeni Inglič. Starši so se poročili 21. junija 1865 v Poljanah. »Po domače se jim je reklo« Križnarjevi. Poleg Franje sta imela še osem otrok¹.

Franja je žensko učiteljsko končala 15. julija 1892 v Gorici. 1. novembra tega leta je zasedla začasno »drugo učno mesto na dvorazrednici na Dobrovi pri Ljubljani izprašana kandidatinja gdč. Frančiška Eržen«.² Nadomestila je cenjenega učitelja Josipa Novaka. V šolski kroniki je nadučitelj podrobno opisal njegovo delovanje v kraju. Ko je nastopila službovanje Erženova, je zapisal, da je tudi ona »prav blage, mile, dobre in krščanske nravi in bode s pomočjo božjo vredna naslednica vzornemu predhodniku. Da bi le vedno taka ostala, kot se kaže da je.«³

Na tej šoli je bil nadučitelj Matija Rant, ki je bil sadjar in čebelar. Pisal pa je tudi član-

1 <https://www.myheritage.com/names/frančiška>

2 Osobne vesti. Učiteljski tovariš, 1892, str. 300.

3 Zgodovinski arhiv Ljubljana, LJU 428, Osnovna šola 7. maja Dobrova. Kronika dvorazredne ljudske šole na Dobrovi. T. e. 1, arh. e. 1 B.

ke v takratne časopise. Leta 1893 je napisal članek o tem, kako je šolska mladina na Dobrovi praznovala dva dogodka, in sicer god varuha in zaščitnika mladine sv. Alojzija in spomin na zmago Slovencev in Hrvatov nad Turki v Sisku pred 300 leti. Prispevek je končal z mislijo, da je ta slovesnost pustila »blagodejni učinek« na mladino v verskem, moralnem in patriotskem oziru.⁴

Kaplan Anton Lesjak je v svoji knjigi o Dobrovi leta 1893 zapisal, da je bilo leta 1892 na osnovni šoli 257, na ponavljalni 70 in na nedeljski 165 učencev.⁵ O Erženovi je zapisal: »Frančiška Eržen, doma v Šmartnem pri Kranju. Porojena je bila v spoštovani Križnarjevi družini dne 24. sušca l. 1873. Učiteljšče je dovršila v Gorici leta 1892 ter nastopila v jeseni istega leta službo na Dobrovi, kjer še sedaj marljivo deluje.«⁶

V šolski kroniki je zapis, da se je 16. 10. 1894 odpovedala »tukajšnji II. učiteljski službi« in se 25. oktobra odselila.⁷ V Učiteljskem tovarišu⁸ in Koledarju za slovenske učitelje⁹ so leta 1894 zapisali, da je »izstopila iz učiteljskega poklica«.

4 Matija Rant: Dobrova, dne 21. rožnika 1893. Učiteljski tovariš, 1893, str. 156–157.

5 Anton Lesjak: Zgodovina dobrovske fare pri Ljubljani. V Ljubljani, 1893, str. 150–151.

6 Anton Lesjak: Zgodovina dobrovske fare pri Ljubljani. V Ljubljani, 1893, str. 154.

7 Zgodovinski arhiv Ljubljana. LJU 428, Osnovna šola 7. maja Dobrova. Kronika dvorazredne ljudske šole na Dobrovi. T. e. 1, arh. e. 1 B.

8 Osobne vesti. Učiteljski tovariš, 1894, str. 350.

9 Imenik učiteljskih osob, ki so v preteklem šolskem letu iz učiteljstva izstopile. Popotnik koledar za slovenske učitelje 1895. Maribor, 1895, str. 166.

Franja Eržen Furlan, v sredini sin Anton Furlan
na desni mož Anton Furlan.

Franja Eržen Furlan
s hčerko Mileno Furlan.

Vendar je že januarja 1895 v Učiteljskem tovarišu med osebnimi novicami podatek, da bo nadomeščala bolno učiteljico Ivano Tominec na Vrhniki.¹⁰ Ali je šlo za napako ali za kasnejši preklic, ni jasno; v resnici je Ivano Tominec nadomeščala Evgenija Pehani, Erženova pa je od 5. septembra 1895 nadomeščala učiteljico Ivano Praprotnik na dekliški šoli v Kranju. Še prej je med 1. januarjem in 28. julijem učila v Logatcu.¹¹ V letnem poročilu kranjske šole je namreč podatek: »Učiteljica Franja Eržen, katera je nadomestovala učiteljico Praprotnik v prejšnjem šolskem letu, je vnovič prevzela nadomestovanje do 15. prosinca 1897, pozneje je bila nastavljena začasno na dekliški šoli na Vrhniki.«¹²

Strokovni izpit je opravila 9. junija 1896 pred komisijo na učiteljišču v Kopru. Od 15. januarja 1897 je učila na osnovni šoli v Dolenjem Logatcu, 15. februarja 1897 pa je bila začasno nastavljena na dekliški šoli na Vrhniki. Stalna učiteljica je postala 27. maja 1898 z glavinso plačo 1000 K in starostno doklado 80 K. V šolskem letu 1897/98 je učila vse predmete v 2. razredu in v ponavljalni šoli, 1899/1900 pa vse predmete v obeh oddelkih prvega razreda, v prvem 11 ur in pol, v drugem 14 ur in pol na teden. V šolskem letu 1905/06 je poučevala v 3. razredu dekliške šole 83 deklic. Leta 1902 se je omožila s pravnikom dr. Antonom Furlanom, ki je bil takrat sodnik

na Vrhniki. Leta 1903 je rodila sina Antona, leta 1908 pa hčerko Mileno.¹³ 8. oktobra 1906 je zbolela, 3. februarja 1907 pa zaprosila za upokožitev. Okrajni šolski svet je 12. marca 1907 obvestil šolsko vodstvo, da učiteljica Furlan stopi z 31. marcem 1907 v začasni pokoj z letno plačo 800 K.¹⁴

Leta 1908 se je družina preselila na Brdo pri Lukovici, leta 1911 pa v Novo mesto. Umrla je 21. marca 1965. Pokopana je na novomeškem pokopališču Ločna.

Njen vnuk, Anton Furlan, je o njej zapisal: »Mi, babičini vnuki, smo babico klicali z imenom Bakica. Med dogodki, ki me spominjajo nanjo, izstopa tale: Moja babica je bila v juniju 1938 kot moja krstna botra vprašana pri krstu, ali se (v mojem imenu) odpove hudemu duhu. V zmoti je vehementno izjavila, da se ne odpove, kar je povzročilo komično situacijo.«

10 Osobne vesti. Učiteljski tovariš, 1895, str. 37.

11 Osobna popisnica. Franja dr. Furlanova, rojena Eržen. Zgodovinski arhiv Ljubljana, VRH 48, Osnovna šola Janeza Mraka, škatla 4.

12 Letno poročilo štirirazredne dekliške ljudske šole v Kranji 1896/97. V Kranji, 1897, str. 6.

13 Dr. Furlan na zadnji poti. Slovenski narod, 1932, (24. 12.), št. 291, str. 6.

14 Zgodovinski arhiv Ljubljana, VRH 48, Osnovna šola Janeza Mraka Vrhnika, škatla št. 1. Šolska kronika, knjiga 3.